

S P R A W O Z D A N I A

Watykańskie sympozjum z okazji dwudziestopięciolecia *Kodeksu Prawa Kanonicznego*

Papieska Rada ds. Tekstów Prawnych zorganizowała w dniach 24-25 stycznia 2008 r. w Watykanie, w Auli Synodu Biskupów, okolicznościowe sympozjum z okazji dwudziestej piątej rocznicy promulgacji *Kodeksu Prawa Kanonicznego* przez Sługę Bożego Jana Pawła II: „La legge canonica nella vita della Chiesa. Indagine e prospettive, nel segno del recente Magistero Pontificio”. Sympozjum to zakończyło się spotkaniem z papieżem Benedyktem XVI w Auli Błogosławieństw. Podczas tejże audiencji Papież w swoim przemówieniu, między innymi, powiedział, że cieszy się, że może dzisiaj wspomnieć z wdzięcznością wobec Pana, że także on uczestniczył w redakcji nowego Kodeksu, gdyż został zamianowany przez Jana Pawła II członkiem Komisji dla Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego i był także obecny przy jego promulgacji 25 stycznia 1983 r. Mówiąc na temat samego sympozjum Papież podkreślił, że podjęło ono bardzo znaczącą problematykę, która ukazuje ścisłą relację między prawem kanonicznym a życiem Kościoła, przypomniał przy tym fundamentalną zasadę, że *ius ecclesiae* to nie jest tylko zespół norm podanych przez Ustawodawcę dla tej szczególnej społeczności jaką jest Kościół Chrystusa ale, że przede

wszystkim jest deklaracją przez Ustawodawcę kościelnego praw i obowiązków, które bazują na sakramentach, które z kolei zrodziły się z woli samego Chrystusa. Benedykt XVI podkreślił także, że Kodeks Prawa Kanonicznego zawiera normy stworzone przez Ustawodawcę kościelnego dla dobra osoby oraz całej wspólnoty Ciała Chrystusa.

Rozpoczynając sympozjum abp F. Coccopalmerio – przewodniczący Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych poinformował, że w kierowanej przez niego dykasterii Kurii Rzymskiej zastanawiano się, jaki nadać kierunek sympozjum i postanowiono uczynić z niego forum na temat roli prawa w życiu Kościoła i dlatego poproszono przewodniczących wybranych dykasterii Kurii Rzymskiej o przedstawienie relatywnych zagadnień, także w perspektywie ewentualnego przedłożenia Biskupowi Rzymskiemu pewnych propozycji natury ustawodawczej, tym bardziej, że doświadczenie dwudziestu pięciu lat pozwala na pogłębioną analizę ustawodawstwa powszechnego z 1983 r. W tym kontekście warto dodać, co podkreślano w czasie sympozjum, że kodyfikacja papieża Jana Pawła II to jednocześnie punkt dojścia i wyjścia dla życia Kościoła posoborowego, tym bardziej, że Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r. bywa także określany jako ostatnia księga Soboru Watykańskiego II.

Podczas samego sympozjum zostały wygłoszone referaty o następującej tematyce: kard. J. Herranz, emerytowany przewodniczący Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych, „Kodeks Prawa Kanonicznego i sukcesywny rozwój normatywny”; kard. I. Dias, prefekt Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, „Akceptacja i operatywność prawa kanonicznego na terenach misyjnych. Konfrontacja kulturalna i ograniczenia techniczne”; kard. G. B. Re, prefekt Kongregacji ds. Biskupów, „Prawo powszechne i produktywność normatywna na poziomie Kościoła partykularnego, Konferencji Biskupów i Synodów partykularnych”; kard. J. Cordes, przewodniczący Papieskiej Rady „Cor Unum”, „Spontaniczność miłości: wymogi i granice struktur normatywnych”; kard. Z. Grocholewski, prefekt Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego, „Formacja świętych szafarzy: nauczanie prawa kanonicznego”; kard. F. Rodé, prefekt Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, „Życie konsekrowane i struktura normatywna. Doświadczenie i perspektywy relacji między normą generalną a Statutami własnymi”; kard. P. Erdő, arcybiskup Budapesztu, „Sztywność i elastyczność struktur normatywnych w dialogu ekumenicznym”; kard. T. Bertone, sekretarz Stanu Jego Świątobliwości, „Prawo

kanoniczne i duszpasterskie kierowanie Kościołem. Rola Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych”.

Trudno jest w krótkim sprawozdaniu omawiać problematykę poszczególnych referatów, które i tak ze względów czasowych były tylko fragmentarycznie wygłoszone, dlatego na pewno będzie interesująca ich ponowna lektura w okolicznościowej publikacji, gdyż podobne dotychczasowe sympozja z okazji dziesięciolecia i dwudziestolecia promulgacji Kodeksu Jana Pawła II doczekały się starannych wydań pod redakcją Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych (*Pontificium Consilium de Legum Textibus Interpretandis, Ius in vita et in missione Ecclesiae. Acti symposii internationalibus iuris canonici occurrente X anniversario promulgationis Codicis Iuris Canonici diebus 19-24 aprilis 1993 in Civitate Vaticana celebranti*, Libreria Editrice Vaticana 1994; *Pontificio Consilio per i Testi Legislativi, Vent'anni di esperienza canonica 1983-2003. Atti della giornata accademica tenutasi nel XX anniversario della promulgazione del Codice di Diritto Canonico, Aula del Sinodo in Vaticano 24 gennaio 2003, Libreria Editrice Vaticana 2003*). Może warto jedynie przypomnieć, że wielu prelegentów podkreślało znaczenie „salus animarum” we współczesnym porządku kanonicznym. Natomiast wśród propozycji, jak i czasie dyskusji nad wygłoszonymi referatami, sugerowano, aby wzmocnić nauczanie prawa kanonicznego w seminariach duchownych jak również w doszkalaniu duchownych. Podkreślono także, że Kodeks musi być otwarty na różne współczesne skomplikowane uwarunkowania oraz na różne kultury, z kolei brak kanonistów w krajach misyjnych rodzi konkretne problemy natury praktycznej (np. poinformowano, że z braku odpowiedniego przygotowania administracji kościelnej w Afryce wiele opublikowanych dekretów jest nieważnych). Warto także przytoczyć, że kard. Re przywołał jako wzorcowy posoborowy synod diecezjalny, synod krakowski zwołany przez kard. K. Wojtyłę (*Duszpasterski Synod Archidiecezji Krakowskiej 1972-1979*); podkreślił także, że aktualnie synod diecezjalny nie może wyzywać się swojego obrazu prawnego na rzecz wymiaru duszpasterskiego i powinien się kończyć promulgowaniem nowego prawa partykularnego dla którego jest tyle miejsca w dzisiejszym Kościele. Zauważono także, iż we współczesnych społeczeństwach, zwłaszcza europejskim, istnieje pluralizm prawny, z którym spotyka się prawa kanoniczne, i które musi odpowiedzieć także na dzisiejsze ukierunkowania normatywne, np. na bardzo mocno akcentowane dzisiaj prawo do prywatności (*privacy*) – w tym kon-

tekście przywołano postanowienia Konferencji Episkopatu Włoch. Zauważono także, że po opublikowaniu Kodeksu w 1983 r. wzrosło zainteresowanie studium prawa kanonicznego (powstało około dwudziestu nowych ośrodków, gdzie jest wykładane prawo kanoniczne). Sugerowano również opracowanie przez Stolicę Apostolską specjalnej instrukcji, która dotyczyłaby jej relacji z Państwami i instytucjami o charakterze międzynarodowym.

Na koniec należy podzielić ogólne przekonanie, że ta kolejna inicjatywa Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych spotkała się z powszechnym uznaniem. Wyrazem tego był bardzo liczny udział w symposium kanonistów z różnych kontynentów oraz studentów prawa kanonicznego z Papieskich Uczelni w Rzymie.

ks. Tomasz Rozkrut